

RAPAICS RAYMUND (1885-1954) ÉLETE

SURÁNYI DEZSŐ

*Ceglédi Gyümölcstermesztési Kutató-fejlesztő Intézet Kht.
2700 Cegléd, Pf. 33.*

Apja, tiszafüredi származású, s a Révai Lexikon szerint a családi nevük Rumwerthi volt (1. ábra), amit a tiszafüredi róm. kat. plébánia keresztelte könyvének 1860. január 6-i (607. sz. alatt) bejegyzése megerősít, ugyanis édesapja e napon született Tiszafüreden. De Rapaics Raymund már az Alsó-Fehér megye székhelyén, Nagyenyeden látta meg a napvilágot 1885. február 15-én. Elemi iskoláit azonban Veszprémben, a gimnáziumot Szentesen, Szolnokon és Gyulafehérvárott végezte; utóbbi helyen érettségizett 1903-ban. Már szentesi években herbáriumot készített a Tisza árterületén, a szikes foltokon, a hajdani szőlőskertek környékén. Később pedig a szolnoki iskolás évek alatti gyűjtéseiből megírta az első publikációját.

Az egyetemi tanulmányait 1903-ban kezdte el a Budapesti Pázmány Egyetemen, a természetrajz-földrajz szak tantárgyait hallgatta, de a 3. évi vendégévé 1905-1906-ban a boroszlói (Breslau, Wroclaw) német egyetemen töltötte, tanulmányait azonban Budapesten fejezte be. A Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság előtt 1905-ben alapvizsgát, majd 1907-ben szakvizsgát tett, a Budapesti Pázmány Egyetemen s le is doktorált 1907-ben (2. ábra).

A tanulmányai során főként Mágocsy-Dietz Sándor (1855-1945), Simonkai Lajos (1851-1910), Entz Géza (1875-1943) és Lóczy Lajos (1849-1920), Boroszlóban pedig F. A. Pax (1858-1942), G. Kükenenthal (1864-1955) és H. Passarge (1925-) előadásait hallgatta. Mágocsy-Dietz professzor a Fűvészkert növénygyűjtési munkájába már hallgatóként bevonta. Simonkai Lajost pedig gyakran elkísérte florisztikai útjaira, Pax professzorral pedig kéthónapos gyűjtőúton járt a Keleti-Kárpátokban. Ezt az útját Semsey Andor (1833-1923) mineralógus akadémikus finanszírozta. Hol gyalog, hol szekéren közlekedtek a Máramarosi-havasok s Máramarossziget környékén. Átkeltek a havasokon, s többek között megmászták a Nagy-Pietroszt is. Az Aranyos-Beszterce völgyében eljutottak egészen Dornei Vatráig. Rapaics az expedíció gyűjtött növényanyagát (élő és herbáriumi) a budapesti Fűvészkertnek ajándékozta.

1906–1907-ben az egyetemi Növényteni Tanszéken demonstrátorként alkalmazták. Feladata volt a fűvészkerti gyűjtemény rendbetétele, s a gyakorlatokon pedig segített professzorának a prezentációkban Rapaicsot. A földművelésügyi miniszter 1907-ben gyakornoknak nevezte ki a Kassai Gazdasági Akadémiára, majd tanársegéddé léptették elő. Kassán megismerkedett, s e városhoz kapcsolódnak a legfontosabb növényrendszertani kutatásai is, elsősorban az általa problematikusnak talált nemzetségekben (*Aconitum* sp., *Aquilegia* sp., *Delphinium* sp., *Ranunculus* sp.). Nem találtunk rá konkrét adatot, de vélhetően kapcsolatba került Szutórisz Frigyessel, aki ekkor ugyancsak Kassán dolgozott. Nagy műve pedig – *A növényvilág és az ember* (1905) – bizonyára motiválta Rapaicsot – akár eleinte kényszernek is tekinthetően – a későbbi érdeklődését, és kutatás irányát megszabva, az 1926 utáni idők kultúrtörténeti munkásságát alapozta meg, amely tulajdonképpen haláláig tartott.

1910-ben Kolozsvárra helyezték át, Péter Béla mellé, aki gyógynövényekkel foglalkozott, s ő maga professzora egyetemi előadásain is segédkezett. Ekkor írt könyve befejezetlen maradt, de az Ajkay Könyvkereskedés mégis kiadta a *Magyarország növényföldrajza* I. kötetét, igaz, a folytatása valami miatt nem készült el. Rapaics Erdély fővárosában a gyógynövények termesztésével kapcsolatos élettani kérdésekbe dolgozta be magát, s bizonyos növényvédelmi témák, mint pl. az almafa vértetűje elleni küzdelem szintén érdekelte. A bibliográfiai adatai hűen tükrözik a témaválasztásaiban a folyton változó gazdasági akadémiai feladatait, amit az éppen aktuális munkahelye szabott meg számára.

A következő évben pedig már a Debreceni Gazdasági Akadémiára került, mert megbízták a Növénytani Tanszék vezetésével. 1912-ben tanulmányúton járt Nyugat-Európában, s eljutott az osztrák, német, cseh, svájci és francia növénytani intézetekbe, kutatóhelyekre. Debrecenben növénytant, növénykörtant és gazdasági állattant tanított és gyakorlatokat is vezetett. Közben végigjárta a tanári ranglétra fokozatokat; előbb segédtanár, utána rendkívüli, majd 1918-ban rendes tanárrá nevezték ki. Korábban, az elhanyagolt örökségként kapott tanszékét korszerűsítette; demonstrációs anyagokkal, preparátumokkal, növénygyűjteménnyel és mikroszkóppal szerelte fel.

Lyka Károly, köszönhetően barátságuknak, nagyon értékes magyar és idegenföldi növénygyűjteményét a tanszéknek ajándékozta. A festőművész a *Vándorlásaim a növényzet körül* (1970) c. könyvében az adományozást így idézte fel: „*A nyirkos pataksípart mohapárnáján megtaláltam a bogárfogó Pinguiculát, amelynek élettani titkairól még diákkoromban olvastam Klein Gyulának egy akadémiai értekezését, mellette pompázott a sárga zergebogár, amelyet itt gölnicei rózsának hívnak. A magas fűben Gladiolusok bókoltak, orchideák lehelték kelyhükből a vaníliaillatot, egy szikla mellől Cypripediumok dugták elő fejüket, a fenyves szélén narancsszínű riache-gombák csoportja, egy száraz lejtőn páfrányok többféle neme és még százféle változata a növényeknek, amelyek jórészt csak könyvekből ösmertem, most itt voltak előttem in natura. Néhányukat hazavittem, és cserépben ápoltam. Otthon kis botanikai könyvtárt szereztem, szaklapokat járattam, herbáriumot gyűjtöttem országszerte végzett sétáimon. Utóbb kilenc nagy láda lett belőle, s mikor már nem fért el lakásomon, odaadtam a debreceni gazdasági akadémiának, mert Rapaics tanártól megtudtam, hogy ennek az intézetnek nem volt herbárium.*” (270. o.)

Debrecenben Rapaics florisztikai, növényföldrajzi, növényélettani és -körtani kutatásokat végzett, megírta Debrecen flóráját és növényföldrajzát, a mikroszkopikus kórokozó gombáit, de kutatásait kiterjesztette az egész Alföldre. Az alföldi természetes táj kialakulásáról új elméletet dolgozott ki, amely a flóratörténeti kutatásokban élénk vitát indított el. Megírta Debrecen flóráját, az Alföld s benne a Hortobágy flórájáról több tanulmánya is foglalkozott. Talán a legtöbbet *Az Alföld növényföldrajzi jellemé*-t (1918) és *A növények társadalmá*-t (1925) idézik tőle, majd a kiválóan megírt és dokumentált három opuszát 1932-1940 közti időkből.

1914-ben behívták katonának Egerbe, innen a csehországi Kutna Horába vitték, de a publikációs tevékenysége ekkor sem szakadt meg. Két év után azonban egészségügyi okokból leszerelték. 1917-18-ban a Magyaróvári Gazdasági Akadémián kapott helyettes tanári megbízást, ami elégséges volt számára, hogy a Növényvédő Állomáson folyó munka tovább erősítette benne a debreceni évek körtani s növényvédelmi kérdések iránti fogékonyságát.

1919-ben – vesztére – az akadémiai tanári kar és a város direktóriuma között próbált moderátorként fellépni, s közreműködni a politikai viták elsimításában; közreműködését

elfogadták ugyan a, de több kérdésben szembe került a kollegiális tanári karral! Az irigység és munkahelyi bosszú nem kerülte el. Ezért az igazolások idején, 1920-ban nyugdíjazták – 34 éves korában. E válságos hónapokban voltak azonban segítőtársai is.

1920-ban már a fővárosban van, a Mythos Vegyiművek alkalmazottja, s hamarosan vezető munkatársa. 1923-ban Klósz György és Fia litográfiai műintézetben tisztviselő lett, mert 1926-ig ott alkalmazták. Publikációi viszont e nehézségeket nem tükrözték, így megjelent a Nyírséget bemutató flóraműve, majd 1925-ben pedig az úttörő s nagy hatású munkája, *A növények társadalma*, amit később német nyelven ugyancsak megjelentetett.

Még ugyanebben az évben – támogató kollégáinak közbenjárására – a Magyarhoni Földtani Intézetben rapidíjasként alkalmazták, ahol a szikes talajok térképezésben a botanikai munkákat vezette. Ennek keretében számos helyen felvételezte a szikes talajok növényzetét és az országos méretű szikes területek kataszteri összegezését is elkészítette. A szikesek „természetrájza”-val számos írása foglalkozott, a sort a szik etimológiájával kezdte.

Gombocz Endre hívására 1929-ben a Magyar Természettudományi Társulathoz került s kinevezték a társulat könyvtárnokának; időközben választmányi tag is lett a Növénytani Szakosztályban. Az 1920-1944 közötti évek voltak számára az alkotói virágkor, hiszen megjelent a *Magyarság virágai* (1932), *A kenyér és táplálékot szolgáltató növényeink története* (1934), a *Magyar kertek* (1940) s *A magyar gyümölcs* (1940) (4. ábra), s kiemelkedően fontos volt *A növények és az ember* c. fejezet a Szabó Zoltán szerkesztette kétkötetes kézikönyvben. E negyedszázadban az összes publikációjának a 85 %-a jelent meg – a bibliográfiájában több mint 800 tétel (3. ábra).

Hatalmas munkabírását jelzi, hogy a Kir. Magyar Természettudományi Társulat könyvtárosaként értékes gyűjteményt hozott létre. Egyes kötetek szerkesztésével, megírásával, a kiadáspolitikai orientálásával pedig nemcsak a magyar tudományt, hanem e nagy múltú társaságot is jól szolgálta. Még a bombázások idején is a társulat székházában tartózkodott. A társulat vagyonát semmiféle kár nem is érte, pedig magyar katonákat szállásoltak be a Szentkirály utcai székház földszinti helyiségeibe, az mégsem vált a harcok színterévé, ahol pedig a meghúzódott magyar katonák fogságba is estek. Illón ahhoz, amit egyik méltatója róla s Gombocz Endréről (1882-1945) írt, a Természettudományi Társulat vezetésük alatt virágkorát érte. Társa és barátja azonban nem érte meg a háború végét s a nagy változásokat; az egyik pusztító bombázás idején életét veszítette.

Rapaics 1946 őszétől a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen az elméleti biológia megbízott előadója lett. Ezekben az években már kizárólag a természet növényeink eredetével és magyarországi történeti kérdéseivel foglalkozott. Biológiai alapon igyekezett tisztázni a fajok származási- és rezisztenciaproblémáit. Színvonalas tudományos és igényes tudománynpszerűsítő munkásságát 1937-ben Baumgarten-díjjal, majd pedig a Természettudományi Társulat munkásságát 1947-ben Szily Kálmán-ezüstéremmel ismerte el.

1945-ben a társulat főtitkára lett, a földművelésügyi miniszter rendeletben rehabilitálta, s a nyugdíjának meghagyása mellett fizetett állásba sorolta. Rövid időn belül a Szegedi Egyetem Matematikai és Természettudományi Karára nyilvános rendes tanári címre terjesztették elő, a kinevezése azonban – eddig nem ismert okok miatt – meghiúsult. Rapaics a II. világháború utáni időkből Pesten, a Kecskeméti u. 2. sz. alatt lakott, egészen a haláláig. 1948-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának megválasztotta, a székfoglalóját „*A természet válsága. Megemlékezés G. L. L.*

Buffonról” címen tartotta meg, amit fő gondolataiban a Természet és Technika c. periodikában jelentetett meg.

A II. világháború után már kizárólag csak tudománytörténettel foglalkozott, s még évekig az MTA Tudománytörténeti Bizottságát vezette. Ezeknek az éveknek a feltáró és összegező munkája eredményeként 1953-ban kiadta könyvét „*A magyar biológia története*”-t. A Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára tudománytörténeti anyagában (269. sz. doboz) egy nagyobb biológiatörténeti monográfia megírásának előkészületeit véltük felfedezni és gyanítani. Sajnálatosan azonban nem tudta magát a liszenkői biológia minden káros szörnyűségétől távol tartani, amit azután épp azok is felróttak neki, akik netán csendben s hasonlóan „megtévedtek” – a háttérben ...

*

Az 1945 utáni idők történéseiből sok részlet még nem ismert, de az, hogy például Allodiatoris Irma hívását elhárította, talán a legutolsó éveinek gyötrő tapasztalatait sejteti – ezt a talányos levelet fakszimilében közre is adjuk (5. ábra). Esetleges további rejtőzködő dokumentumoknak ismeretében válhat majd érthetővé Rapaics gyanítható szerepe, netán felelőssége is a kibontakozó új tudmánypolitikai helyzetben, addig azonban a sejtések és sejtetések nem bírnak bizonyító erővel. Jávorka Sándor mindenesetre az 1953-ban kiadott könyvét már az „új szemlélet” irányában tett lépésnek minősítette: „*Ez a munka már a dialektikus materializmus szemszögéből értékeli a hazai biológia eseményeit és igen sok eddig alig ismert értékes adattal járult hozzá az állattan és a növénytan hazai történetéhez.*”

Rapaics tudományszervező és enciklopédikus képességnek köszönhető, hogy a II. világháború végén több feladatot is elvállalt s megoldott, segítette a Tudomány és Technika, a Tudomány és Társadalom lapok létrehozását, az Élet és Tudomány szerkesztő bizottsági tagja lett, s haláláig szerkesztette az Acta Biologica Hungarica-t. Hagyatékában az 1954. évi kötet tervezete is megtalálható – 3 oldal kivételével, ami róla szólt – s azt s nekrológot Maucha Róbert akadémikus írta. 1954. március 19-én, 70 éves korában, ugyanis váratlanul elhunyt.

Rapaics élete és munkássága egy XX. századi szabadgondolkodású tudós példája. Egy kifejezetten nagy tehetségű ember a nehéz időkben kiválóan tudta képességeit kamatoztatni. Taxonómiai és cönológiai munkássága ma is elismert, alapvető munkáit gyakran idézik. Az Alföld és a Hortobágy flórája, bizonyos növényfajok vitatott származási kérdései, a kultúrnövények keletkezése és evolúciója, vagy a biológia egyes új irányzataira való fogékonysága (növényfiziológiai és élettani, valamint bionikai témák) – széles látókörére, tájékozottságára vall. Valaki emlékezésében azt írta róla, élete hányatott volt, igaz, mert az 1919. évi 133 napos korszak idején viselt tisztességéért 34 éves korában nyugdíjazták, s a következményeit még a II. háború után is viselte ...

Kézírtas hagyatékát megismerve, azonban nem találni nyomokat sértődöttségéről, a vérmérséklete ettől teljesen független volt, vagyis az önfegyelme nagy volt. A politikai hitvallását sosem vetette papírra, a sodródása látványosan csak öreg korában jelentkezett, vagyis 1945 után. Minden körülmények között igyekezett jól és hasznosan dolgozni, így a geológusoknál kapott megalázó napidíjas státusza ellenére, a magyar szikések kutatásában is képes volt úttörő megállapításokat tenni, például leírta a szikes területeken jellemző fontosabb, vagyis karakteres növénytársulásokat.

A szerencsés belső motiváltsága mutatkozott meg akkor, amikor a Királyi Magyar Természettudományi Társulat könyvtárosnak alkalmazta. A természettudományos művelődéstartományunk bizony ezen alkotói időszaka nélkül sokkal szegényebb lenne,

mert több száz rövidebb írása jelent meg ekkor szakmai lapokban és neves napi- és hetilapok kulturális mellékletében. Rapaics korai korszakában sajátos gyakorlatot követett, nevezetesen cím- és tartalombeli változtatás nélkül ugyanaz a munkája jelent meg néhány különböző lapban ... (Ezért gondolkodunk rajta, hogy a lapbeli írásából érdemes lenne *egy másik „magyarság virágai”* kötetet összeállítani és kiadni.) E mintegy negyedszázadnyi termékeny korszakban a könyvek sora, s mellette a kiváló szaklapok, napilapok hétvégi mellékleteiben megjelent munkái az igényes olvasóknak szellemi felüdülést is teremtettek.

Nagyon hangsúlyosan használja a jelzőt, nevezetesen, hogy magyar – pedig maga apai ágon német származású volt, de magyarbarát – „azokban az időkben”. A Teleki Intézet kiadványaiban olyan tanulmányai jelentek meg magyar, francia, német és angol nyelven, ami alapján méltán nevezhették volna Rapaicsot a magyar kultúra nagykövetének. Nagyon nemes lélekre vall, hogy miközben a Horthy-rendszer ugyan megbüntette, mégsem kezdett illegális politikai akciókba, de a sértett értelmiségi pózába sem helyezkedett. Tulajdonképpen politikai érzékét jól sejteti azzal, hogy a II. világháború előtt egyes lapokból „akkor vonult ki”, amikor adott lapnak a szélsőséges hangneme neki már nem volt elviselhető.

Külön elemzést igényel az 1945 utáni időszak, amely személyét kritikussá valóban tette. A MTA-tól megkésve kapott elismerést, a levelező tagsága után Buffon-ról tartotta székfoglalóját (1948. november 26.). A rákövetkező évben maga is revíziós bizottság elé került, épp amikor számtalan kiváló tudóst megfosztották akadémikusi címétől ... *A magyar biológia története* 1953-ban jelent meg, aminek egyes fejezettrészei megtalálhatók a MTTM Növénytára Könyvtárában, s ahhoz képest a szovjet biológiát nagyon dicsérő sorai a könyvben kevésbé élesek, mint egyes jegyzeteiből várható lett volna. A korabeli politikai erők és társadalmi körülmények befolyásoló szerepét pontosan nem ismerjük, s addig, amíg erről sokkal több információval nem rendelkezünk, semmiképpen sem óhajtunk sommás értékelést adni.

Inkább arra a drámai időszakra hívnánk még fel a figyelmet, hogy a terjedelmes tanulmánya Jendrássik Jenő pályaképéről, épp egy nappal hirtelen halála előtt érkezett meg a folyóirat szerkesztőségére... azaz Rapaics élete utolsó óráiban is keményen dolgozott! Fél évszázaddal halála után mindenképpen ilyen és ehhez hasonló momentumokat kíváncsian mérlegre tenni, hiszen most a bibliográfus szerző „csak” mérleget készített egy nagyon ellenmondásos ember életművéről, de semmiképpen sem próbált ítélőmester lenni. De hogy élete alkonyán a lisenkói biológiához való viszonya, s egészségi állapota megváltozott, milyen ok-okozati viszonyban volt, tényszerűen nem igazolható. Ami azonban visszanézők a háborús események időszakára, s bizony Rapaicsot nagyon megrázta, amikor legjobb társulati kollégáját Gombocz Endrét lakásán érte bomba-telitalálat miatt elveszítette.

A legtöbb lexikon széles látókörű botanikusnak, biológusnak nevezi, aki a növényföldrajz, a rendszertan és a cönológia terén alkotott maradandót. A növénycönológia és tájökológia egyik úttörője hazánkban, s jelentős a kultúrnövények eredetének és magyar biológia történeti kutatásaiban elért eredményei. A növénytári személyi anyagának egyik irata szerint hányatott életpályát járt végig, amelyet a XX. század neki szabott. De talán a legfőbb emberi érdeme volt, hogy akkor sem használta ki a politikai szituációkat, amikor „a világrépe irányában fordult a világ sorsa.”... Inkább belehalt? – ki tudja.

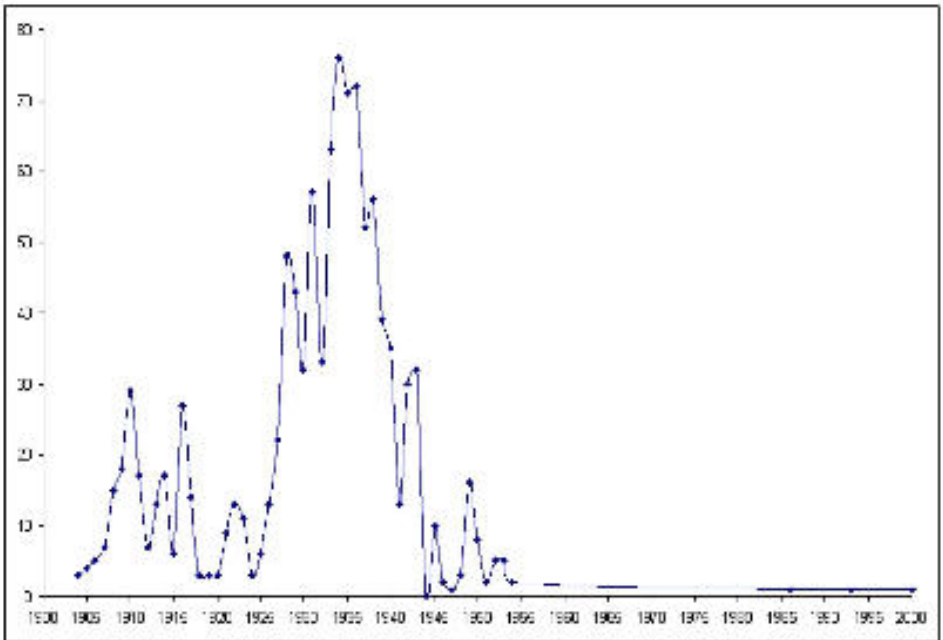
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	
J. János	1863	Július	15	Debrecen	

664	24	Jan	1864	János	f.	11.	Maria Maria
665	26	Jan	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
666	28	Jan	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
667	30	Jan	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
668	31	Jan	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
669	1	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
670	2	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
671	3	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
672	4	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
673	5	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
674	6	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
675	7	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
676	8	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
677	9	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
678	10	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
679	11	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
680	12	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
681	13	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
682	14	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
683	15	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
684	16	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
685	17	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
686	18	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
687	19	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
688	20	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
689	21	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
690	22	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
691	23	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
692	24	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
693	25	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
694	26	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
695	27	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
696	28	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
697	29	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
698	30	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
699	31	Feb	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth
700	1	Mar	1864	János	f.	11.	Johanna Tóth

1. ábra – Apja keresztségi bejegyzése a tiszafüredi róm. kat. plébániánál

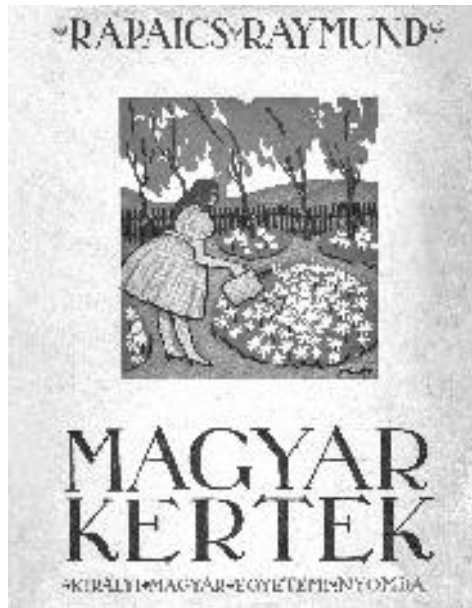
2. ábra – Rapaics Raymund portréja az *Acta Biologica Hungarica* nekrológiájából

3. ábra – Rapaics publikációs aktivitása a megjelenési években

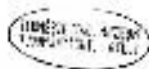
4/1. ábra – Legismertebb műveinek címlapja

4/2. ábra – Legismertebb műveinek címlapja

4/3. ábra – Legismertebb műveinek címlapja

Dr. Allodiatoris Irmán gyűjtőanyagát

H.

Körmönöm síves sorait és azt a magtöréskészít.
hoz reméltem, hogy a robotát ajánlatának Vajdasághoz fordítsa.
Sajnos, a robotát minc. módonban elfogadni.

Budapest 1953 május 3.

Szive, üdvözléssel
Rajmács Rajmács

5. ábra – Válasz dr. Allodiatoris Irmának (MTTM Növénytára Doc. 269/71.)